

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

مینا

۰۱ مارچ ۲۰۲۱

تله وام چینی، افسانه محبوب غربی

یکی از مشهورترین افسانه های رایج در غرب در مورد وام های خارجی جمهوری خلق چین این است که گفته می شود جمهوری خلق در عوض عدم پرداخت وام های چین به کشورهای بدهکار، زیر ساخت های آنان را به تصرف خود در می آورد. رسانه های غربی برای مستدل کردن ادعاهایشان بارها و بارها از مورد سریلانکا صحبت به میان می آورند: گفته می شود بیجینگ پس از آن که کلمبو قادر به بازپرداخت وام هایش به چین نبود، بندر شهر کوچک هامبانوتا در ساحل جنوبی جزیره را برای ۹۹ سال به عوض طلبش تصرف کرده است. تنها مشکل این ادعا این است تصویری که از سوی غرب ارائه شده دستکاری شده و بشدت آن را طوری تغییر داده اند که آنگونه که می خواهند از آن بهره برداری تبلیغاتی کنند.

اما حقیقت چیست، همانطور که تحقیقات بی طرفانه بسیاری از مؤسسات اقتصادی نشان داده است، دولت کلمبو توسط طلبکاران غربی و بانکهای خصوصی برای پرداخت بدهی هایش تحت فشار قرار می گیرد، حداقل فشار از سوی کشورهای غربی به خاطر داشتن روابط حسنه سریلانکا با چین بود، البته نباید فراموش کرد که بر اساس آمار رسمی بانک جهانی ۹۰ درصد بدهکاری دولت سریلانکا به جاپان و کشورهای غربی است و نه چین! دولت سریلانکا برای یافتن راه حلی که به آنها کمک کند تا از زیر بار پرداخت بدهی های خود به کشورهای غربی رهایی یابد به چین متوسل می شود. نتیجه این که سریلانکا تصمیم می گیرد بندر هامبانوتا را به یک شرکت خصوصی چینی که توانائی اداره حرفه ای بنادر بین المللی را دارد به مدت ۹۹ سال اجاره دهد تا طریق اجاره بهای دریافتی بخشی از بهره بدهی های

خود به کشورهای غربی، جاپان و از جمله یک بانک خصوصی چینی را پرداخت کند، ممکن است برخی انتقادات در مورد این معامله، خصوصاً در مورد سیستم تصمیم‌گیری سیاست‌های داخلی سریلانکا وجود داشته باشد. اما مورد سریلانکا به عنوان سند معتبر برای اثبات این ادعا که چین به تصرف هدفمند زیرساخت‌های خارجی بدهکاران آنهم به طریق به کارگیری یک سیاست تحت عنوان دام‌گذاری از طریق بدهی از واقعیت فاصله بسیار زیادی دارد. در واقع اگر چین به کمک سریلانکا نیامده بود از استقلال سیاسی و اقتصادی این کشور فقط نامی مانده بود و غربی‌ها سریلانکا را بالا کشیده بودند.

حتی در آفریقا با وجود بدهکاری نجومی این قاره (بیش از ۸۰ درصد بدهی قاره آفریقا به کشورهای غربی از جمله صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی و مؤسسات مالی غربی است) از طرف جمهوری خلق چین تلاش سیستماتیک در جهت بالا کشیدن زیر ساخت‌های این قاره مشاهده نمی‌شود. سرمایه‌گذاران دولتی چینی در برابر کشورهای آفریقایی از خود نرمش نشان داده و در عوض دریافت مبالغ وام هایش معادل ارز گران‌بهای خارجی از آنها در بیشتر موارد مواد خام و اولیه دریافت می‌کنند، وام به آنگولا از طریق تحویل نفت و وام به غنا از طریق فروش کاکائو صورت گرفته حتی بانکداران چینی نیز در این زمینه انعطاف‌پذیر و خلاق هستند.

این موضوع که برخی کشورهای دریافت‌کنندگان وام داوطلبانه خود را موظف به استفاده از زیرساخت‌های خود در عوض ارائه ضمانت می‌کنند تنها در یک مورد یک کشور مشاهده شده است، طبق اطلاعات ابتکار عمل تحقیقات آفریقای چین (CARI)، این موضوع فقط یک مورد اثبات شده است: در چاد دولت این کشور داوطلبانه متعهد شده است که، اکسین بانک چینی اجازه دارد که در صورت عدم توانایی پرداخت وام با ورشکستگی پروژه، سهام کشور در یک پالایشگاه نفت این کشور را که به طور مشترک در آن کار می‌کنند به خود منتقل کند.

جمهوری خلق چین پس از به وجود آمدن بحران کرونا بی‌پرده نگرانی‌اش در مورد بدهکاری کشورهای آفریقایی را ابراز کرد ولی برای کمک به این کشورها عقب‌نشینی نکرده و با پرداخت وام بی‌بهره و صرف نظر از پرداخت بدهی‌های سابق سعی کرد در کنار کمک‌های پزشکی این کشورها را تنها نگذارد.

در برابر این اتهام که چین به طور عمدی در حال ایجاد تله بدهی است تا ابتداء کشورهای آفریقایی را در دام بدهکاری بی‌پایان بیندازد - و در نهایت پیشنهاد یک معامله بد برای آنها را مطرح کند - می‌توان فقط گفت اینها افسانه‌ای بیش نیست. باید اذعان کرد بردباری بی‌چینگی در برابر بدهکاران فعلی و احتیاط فزاینده نسبت به بدهی‌های جدید بسیار افزایش یافته است. به نظر می‌رسد رئیس‌جمهور شی جین‌پینگ بیشتر از هر کس دیگری نگران بدهی زیادی کشورهای فقیر است. وی در اجلاس FOCAC در سال ۲۰۱۸، حداقل این مشکل را آشکارا و بدون پرده پوشی اعلام کرد و راه حلی منطقی برای کشورهای فقیر برای برطرف کردن بدهی‌ها ارائه داد و به کشورهای کم‌توسعه یافته و بسیار بدهکار در آفریقا قول داد: آنها از پرداخت فوری وام‌های بدون بهره معاف می‌شوند. سال ۲۰۱۸. به اتیوپی، ۲۰ سال دیگر فرصت داده شد تا بدهی‌های خود را به چین پرداخت کند، از جمله این وام‌ها مربوط می‌شد بخش‌هایی از یک وام چهار میلیارد دلاری برای ساخت پروژه بسیار مهم و ضروری خط ریلی معتبر بین پایتخت آدیس آبابا و کشور همسایه یعنی جیبوتی.

و هنگامی که موزامبیک در سال ۲۰۱۷ خود را ورشکسته اعلام کرد، چین حتی کلیه بدهی‌های خود را به مبلغ ۳۶ میلیون دلار بخشید. زامبیا که سال‌هاست که به علت پائین آمدن قیمت مس توانایی پرداخت بدهی‌های خود را ندارد از پرداخت ۴۰۰ میلیون دلار وامش به چین معاف شد. در همان زمان، به نظر می‌رسد که چین از روش وام دهی

سخاوتمندانه سالهای اخیر درس گرفته است: وام های آتی به کشورهای افریقائی اکنون بیشتر مشروط هستند و بنابراین برای کشورهای ضعیف اقتصادی جذابیت کمتری دارند. اقتصاد دان افریقائی نیز تهمت های کشورهای غربی به چین و کشورهای افریقائی را احمقانه ارزیابی می کنند و آن را بخشی از نگاه استعمارگرایانه و کودخانه غربی ها نسبت به این قاره ارزیابی می کنند.

منابع:

Anzetse Were, Debt Trap? Chinese Loans and Africa's Development Options, in: South African Institute of International Affairs, Policy Insights 66, Johannesburg August 2018.

Vgl. Xi Jinping, Full text of Chinese President Xi Jinping's speech at opening ceremony of 2018 FOCAC Beijing Summit, <http://www.xinhuanet.com>, 3.9.2018.

Vgl. u.a. Brahim S. Coulibaly, Dhruv Gandhi und Lemma W. Senbet, Is sub-Saharan Africa facing another systemic sovereign debt crisis?, The Africa Growth Initiative at Brookings Institute, Policy Brief, April 2019, S. 7.